

ЕуроБлиц: Интервју са високим представником Валентином Инцком

Разговарала: Недељка Бреберина

ЕуроБлиц: Како коментаришете одлуку предсједника РС и лидера СНСД Милорада Додика о одгађању референдума о раду Суда и Тужилаштва БиХ? Да ли је то урадио под притиском међународне заједнице?

Валентин Инцко: Поздрављам сигнале који указују на то да је референдум стављен по страни. То је оно што се требало урадити.

Сада би било добро видјети да НСРС такође дјелује на одговарајући начин и да се референдум дефинитивно скине са дневног реда.

Моји ставови по овом питању су добро познати: Република Српска може проводити референдуме о питањима која спадају у њене надлежности, што се наводи и у Закону о референдуму РС. Међутим, државно правосуђе и овлаштења високог представника не спадају у ове категорије и, из тог разлога, такав референдум није прихватљив.

То су чињенице. Навођење тих чињеница јасно и гласно не представља никакав притисак. Надајмо се да ће их, коначно, сви разумјети.

Ја сам увијек први који заступа тезу да правосуђе, као један од стубова демократије, треба ојачати и унаприједити на свим нивоима. Што се тиче Суда БиХ и Тужилаштва БиХ, то се треба урадити преко државних институција и структурисаног дијалога.

ЕуроБлиц: У РС се најављује и могућност одржавања референдума о Дану Републике, након одлуке Уставног суда БиХ. Хоће ли ОХР реаговати у случају одржавања овог референдума?

Валентин Инцко: Ја сам у потпуности свјестан чињенице да је одлука Уставног суда о Дану РС у Републици Српској примљена са доста негативних емоција. Ја то разумијем. Ово није прва одлука суда која није наишла на одобравање свих. У ствари, могу се наћи бројне одлуке Суда које су ишле против политичких ставова странака и у Федерацији, укључујући и случајеве када су ставови РС били подржани од стране Суда. Према томе, ја не прихватам да су одлуке суда политички обојене, јер историјат случајева просто то не показује.

Са становишта Дејтонског мировног споразума, који су потписале све стране, правна ситуација је јасна. Дејтон експлицитно наводи да су одлуке Уставног суда коначне и обавезујуће.

Још једном ћу јасно рећи: Ово није прва одлука Уставног суда која није наишла на одобравање свих, и то је нормално. То се дешава у свакој земљи. Али остаје чињеница, као у свакој другој земљи, без обзира да ли се то вама свиђало или не, да су одлуке Уставног суда закон земље и оне се морају поштовати.

Уставни суд је кључни темељ дејтонског оквира и он мора остати функционалан како би подржавао Устав, што је у интересу свакога у овој земљи.

Ипак, треба наћи рјешење које је прихватљиво свим заједницама, уз истовремено поштивање одлуке суда, а добар старт био би почети консултације са другим конститутивним народима. Сматрам да је то дефинитивно могуће ако постоји добра воља на свим странама да се ово питање ријеша, тако да се лидери у овој земљи могу концентрисати на конкретне проблеме.

ЕуроБлиц: Треба ли БиХ Закон о Уставном суду који предвиђа одлазак страних судија из те институције?

Валентин Инцко: Као што сам већ рекао, правна ситуација у овом случају јасно је изложена у Анексу 4 Дејтона, односно Уставу БиХ. Парламентарна скупштина БиХ има могућност – не обавезу – да донесе закон којим уређује различите методе избора међународних судија. Она до сада није користила ту могућност.

Међутим, важно је напоменути да се закон може бавити само процесом бирања судија и може се примјењивати на судије који ће замијенити оне који су тренутно на тим функцијама након истека мандата послје навршених 70 година живота. Исто тако, тај закон не може третирати питања која су уређена Уставом или Правилником о раду Суда.

Ваши читаоци би такође требали знати да је српска страна у Дејтону прихватила и сложила се са оснивањем Уставног суда и именовањем страних судија.

Међународне судије у Уставном суду БиХ и даље играју важну улогу и имају моју подршку, као и Уставни суд БиХ.

ЕуроБлиц: Председник РС Милорад Додик тврди да ће РС једног дана постати самостална. Колико је то реално?

Валентин Инцко: Ја ћу се опет држати чињеница: Дејтонски споразум не предвиђа отцјепљење и ентитети немају право на независност према Мировном споразуму. Ситуација је јасна и, умјесто тога, ми се требамо усредсредити на то да ова земља функционише ефикасније.

ЕуроБлиц: Русија се упорно ограђује од кључних закључака Савјета за имплементацију мира. Како то коментаришете?

Валентин Инцко: Истина је да понекад немамо исто мишљење о начину на који треба рјешавати одређена питања или о томе како ићи ка напријед. Међутим, важно је да, без обзира колико се понекад разликујемо у мишљењима, имамо исти циљ и визију:

стабилну и просперитетну БиХ. Изузетно цијеним допринос који је Русија дала својим ангажманом у оквиру Савјета за имплементацију мира. Сви ми желимо да Босна и Херцеговина успије.

ЕуроБлиц: Треба ли БиХ и даље високи представник?

Валентин Инцко: План међународне заједнице је увијек био да доведе БиХ до тачке када више неће бити потребе за високим представником. Тај план се није промијенио, али још увијек нисмо дошли до тог циља. Осим чињенице да још увијек нису проведени јасно дефинисани услови за затварање ОНР-а, познати као програм “5+2”, и даље често имамо оспоравања неких од темеља Мировног споразума. Тешко је очекивати да у таквим условима једино тијело које је надлежно за доношење коначне одлуке о затварању ОНР-а, а то је Савјет за имплементацију мира, може донијети такву одлуку.

ЕуроБлиц: Да ли је апликација БиХ за ЕУ “кредибилна” ако у њој делује високи представник међународне заједнице?

Валентин Инцко: Присуство ОНР-а ни на који начин не онемогућава напредак БиХ према ЕУ.

Подношење апликације представља историјски корак за ову земљу и као неко ко чврсто вјерује да грађани БиХ заслужују да буду чланови ЕУ породице, ја то безрезервно подржавам. Али морамо бити реални: ово је само први корак на једном дугачком путовању, а овој земљи ће бити потребна сва подршка коју може добити.

Моја канцеларија ће наставити да помаже у постизању напретка, истовремено осигуравајући потпуно поштивање Дејтонског споразума.

ЕуроБлиц: Представници власти у РС тврде да постоји списак међународне заједнице за смену функционера РС. Да ли је то тачно, ко је на том списку и због чега?

Валентин Инцко: Ова јефтина пропаганда за масе не заслужује одговор, али не желим да ме оптужите да нисам желио да одговорим на ваше питање. Дакле, дозволите ми да будем јасан: Нема списка! Генерално говорећи, позвао бих политичаре да се не покушавају приказати као жртве јер они то сигурно нису.

ЕуроБлиц: Како коментаришете тврдње власти РС да су представници Савеза за промјене “послушници” ОНР-а?

Валентин Инцко: Смијешно, најблаже речено. Штета је да се толико енергије и времена троши на изјаве које су толико неосноване да су заправо смијешне. Потребно вам је само мало здраве логике да то видите.

ЕуроБлиц: На Вашу адресу стигле су хиљаде разгледница из РС у којима се тражи да одете из БиХ. Како сте то лично доживјели?

Валентин Инцко: Чврсто сам увјерен да свако има право да изрази своје мишљење и не смета ми када сам и ја предмет критике, чак и у случају када се та критика изражава на неукусан начин. Међутим, овај подухват који је финансирао СНСД отишао је и корак даље, усмјеравајући се на мене и чланове моје породице, а то нема никакве везе са радом високог представника. Неке од тих разгледница су садржавале пријетње смрћу упућене мени и мојој породици. Тиме се прешла граница, што би помислио сваки родитељ.

ЕуроБлиц: Из Ваше канцеларије је саопштено да су неке од њих садржавале пријетње смрћу. Да ли сте их прослиједили надлежним институцијама?

Валентин Инцко: Јесам. То је сада случај којим се баве надлежне институције. Без обзира да ли се ради о мени лично или било којој другој особи, пријетње смрћу су неприхватљиве и врло озбиљна ствар.